

30è ANIVERSARI DEL MÍTING DE LA LLIBERTAT

Intervenció de José Montilla

14 de setembre de 2006

Companyes i companys, amigues i amics,

Aquest és un d'aquells actes en els que els sentiments es fan presents amb una força sorprenent. Tots els que vàrem viure, amb un compromís polític actiu, la transició política a Catalunya, recordem amb emoció aquell primer míting democràtic.

Ens emociona en primer lloc, perquè ens porta a la memòria la generositat de molts companys que van posar el seu treball, la seva joventut i la seva empenta al servei de la causa de la llibertat. Alguns ja no estan entre nosaltres, però el seu exemple viu en la memòria com ens ho demostra aquest mateix acte.

Mirar trenta anys enrera ens ajuda, una vegada superada la inevitable emoció inicial, a entendre millor els temps que estem vivim ara.

Podem ara avaluar, amb la major objectivitat que permet la distància temporal, quin ha estat el camí que ha recorregut la societat catalana durant les darreres tres dècades. Trenta anys que en termes vitals són molts, però que en termes històrics no és gaire.

Ha estat, sens dubte, aquest període el més fructífer de la societat catalana moderna. L'establiment i consolidació de les llibertats personals i col·lectives ha obert el camí cap un progrés social i econòmic sense precedents.

- Hem passat de mirar a Europa amb enveja, a compartir el protagonisme de la construcció europea.
- Hem passat d'admirar les llibertats que gaudien més enllà dels Pirineus a ser capdavanters en el reconeixement de nous i més avançats drets.
- Hem passat de l'absència d'autogovern a l'establiment de les institucions històriques de Catalunya amb més competències i recursos que en cap altre moment de la història moderna.
- Hem superat una societat tancada i reprimida donant pas a comportaments socials oberts i tolerants.

No hi ha dubte que hem fet molt camí, i ens en podem sentir orgullosos. Però el record dels objectius i desitjos d'aquells moments també ens enfronta davant del que encara resta per fer. Tornaré sobre això mes endavant.

Dels parlaments que es van fer i dels manifestos i cartes d'adhesió, que es van llegir aquell 22 de juny de 1976, es poden extreure fàcilment un bon grapat de conceptes. Idees que expressen les preocupacions i els objectius plantejats que es van fer presents en aquell primer acte públic democràtic que es fa a Catalunya des de 1939. Permeteu-me que us recordi algunes de les més repetides:

- Llibertat
- Socialisme
- Construcció d'un projecte col·lectiu
- Classes populars i treballadores
- Fraternitat
- Feminisme
- Sindicalisme
- Unitat
- Defensa de la cultura i la llengua catalanes
- Generalitat
- Amnistia

Conceptes tots ells que es van anar obrint pas durant la transició a la democràcia i que sens dubte expliquen bona part del recorregut històric que ha fet la societat catalana. Però pot ser hi ha quatre aspectes pels que aquell míting va tenir una rellevància especial.

En primer lloc, el Míting de la Llibertat va significar una "irrupció democràtica". En aquells moments l'oposició democràtica intentava trencar l'herència franquista. Era del tot necessari guanyar espais de llibertat que obrissin un camí sense retorn cap a la democràcia. Eren moments difícils, encara no s'havia aprovat la Llei de Reforma Política (ratificada en referèndum el desembre d'aquell any). Els partits no estaven legalitzats ni els drets polítics reconeguts.

En aquella situació, la realització oberta i pública d'aquell míting multitudinari, va significar un pas efectiu cap a la normalització de l'exercici de les llibertats polítiques. Va ser la primera convocatòria que arrenca una autorització formal del govern.

D'aquesta forma va obrir un camí per l'exercici del dret de reunió i expressió, ràpidament ocupat per les forces democràtiques.

Aquell primer míting dels socialistes, de fet es va viure amb les altres forces polítiques com el primer míting de la democràcia. I van participar demòcrates de tot arreu. "Guanyem la llibertat" era el títol de la convocatòria de l'acte i de fet això és el que va significar aquella reunió, un pas efectiu cap a l'exercici de nous àmbits de llibertat.

El projecte socialista va fer de la llibertat una senya d'identitat del seu projecte, que compartim amb altres forces polítiques. Certament hem fet un recorregut enorme durant aquests anys. Les llibertats reconegudes a la Constitució han posat les sòlides bases inicials. Però el camí de la llibertat no te fi. Ara amb el nou Estatut de Catalunya, hem establert per primer cop un avançat catàleg de drets i deures que eixampla els límits de la nostra llibertat individual i col·lectiva.

En segon lloc, el "Míting de la llibertat" va ser el de la unitat dels socialistes. La convocatòria de l'acte tenia per subtítol "la resposta socialista" i a la capçalera de l'acte, darrera de l'allargada taula que la presidia, el rètol deia "Cap al congrés constituent". No hi ha dubtes, era un míting dels socialistes, que va significar un pas decisiu cap a la unificació.

La voluntat de sumar forces va estar molt present. S'era conscient de la necessitat de superar les divisions i els personalismes. Com va dir Alexandre Cirici durant l'acte "ja no és hora dels homes isolats, ja no és hora dels franc-tiradors". Dominava la voluntat de construir una força política amb capacitat de governar davant l'expectativa creixent de democràcia.

De fet, a partir d'aquell acte es va declarar obert el congrés constituent dels socialistes que es tancarà al novembre amb la constitució del PSC (congrés), i mes tard amb la constitució del Partit dels Socialistes de Catalunya. Va ser, doncs, aquest un moment clau en la construcció del que esdevindrà el principal partit polític de Catalunya. El que millor representa la diversitat social, territorial i cultural d'aquest país.

Aquesta crida a la unitat dels socialistes va estar en boca de molts dels participants. Potser Joan Reventós va ser qui ho va expressar amb més claredat quan va dir: "la nostra voluntat unitària ens fa dir que no acceptem discriminacions de cap mena, que la llibertat és una i indivisible, que hi ha llibertat per a tots o no n'hi ha per a ningú".

La tercera consideració és que en el míting es produeix, per primera vegada de manera visible i massiva, la reivindicació de la Generalitat de Catalunya en l'exili i el retorn de Josep Tarradellas. Durant l'acte es llegeix un missatge de Tarradellas, i per primera vegada, es reivindica públicament el seu nom i el reconeixement d'una legitimitat en l'exili.

D'aquesta manera s'expressa també el lligam irrenunciable per als socialistes catalans entre democràcia i autogovern. I d'altra banda s'aconseguia simbolitzar la connexió amb la legalitat de la Generalitat republicana. Es fixa així un dels principis bàsics que configuren el nostre catalanisme.

Per cert, no tots els partits catalanistes tenien tan clar aleshores que calgués exigir el retorn de les institucions.

El compromís dels socialistes amb les institucions de l'autogovern neix abans de la seva recuperació. Un compromís que hem honorat sempre, encara que a tota època hem trobat sectaris interpretadors del catalanisme que han volgut negar les nostres arrels. Un compromís del socialisme català que ha tingut la seva darrera expressió amb l'impuls decisiu i l'honesta generositat que hem fet servir per ampliar les bases del nostre autogovern amb el nou Estatut.

Una darrera consideració que us volia assenyalar és que el míting escenifica la confluència entre una nova generació política, molt jove en aquell moment, amb la generació de vells lluitadors que havien conegut la guerra civil. El públic, les fotos ho delaten, era fonamentalment jove, però també hi eren presents els referents que garantien la continuïtat d'una lluita d'arrels antigues.

Aquest element de renovació i alhora connexió i continuïtat amb els líders històrics ha estat des d'aleshores una constant en la nostra practica política. I això ha estat al llarg del temps garantia d'adaptació de la praxis i del discurs polític socialista.

Aquests elements (irrupció democràtica, unitat dels socialistes, reivindicació de l'autogovern històricament legítim, i la presència d'una nova generació política) són les principals característiques d'aquell emblemàtic míting.

Però us deia al començament que el record d'aquells moments també ens interpel·la sobre que queda per fer de l'ambiciosa agenda política de fa trenta anys.

En aquest sentit penso que el projecte de catalanisme social que estic ara proposant als catalans i catalanes, enllaça amb el compromís amb les classes populars i treballadores, i pel desenvolupament de l'autogovern, que els socialistes ja plantejàvem fa trenta anys.

Ara transcorregudes tres dècades, consolidada una societat democràtica avançada i establert un autogovern fort, continua present una gran demanda de justícia social i d'igualtat d'oportunitats. És cert que han minvat velles desigualtats, però s'han generat de noves. Assolida la unitat en un sol poble ara ens trobem davant del repte d'integrar persones de religions i cultures ben diferents. Hem millorat els nivells formatius però ens amenaça que s'obri una fractura digital. S'han millorat les expectatives vitals dels ciutadans però ens enfrontem a les necessitats derivades de les situacions de dependència.

Els vells problemes s'han transformat i altres nous s'han fet lloc. Per donar-hi resposta vull oferir als catalans i catalanes un projecte col·lectiu per assolir dos grans objectius: la plena ocupació i una societat de benestar avançada.

Vull una societat que no oblidï a aquells i aquelles que més ho necessiten.

Vull un país que proporcioni oportunitats a tothom.

Per assolir ambdós objectius promouré una economia dinàmica, competitiva i innovadora. I alhora impulsaré un Estat del Benestar fort. Perquè necessitem competitivitat i cohesió social.

Treballaré per una societat més igualitària i més justa, per una societat on el benestar esdevingui l'eix central de la identitat col·lectiva.

Catalunya ha estat terra d'acollida i llibertat. La mesura de la nostra vitalitat rau precisament en la capacitat integradora. Una integració que es basa en uns drets i deures compartits

Amb el nou Estatut tenim la possibilitat de donar aquest gran salt endavant. Tenim més poder i més diners, i els vull posar al servei de la gent. Per això dic que ara és l'hora dels catalans i les catalanes.

Durant aquestes properes setmanes m'adreçaré a tots els ciutadans de Catalunya per compartir el nostre projecte.

Un projecte que vol fer realitat el somni català de fer una societat lliure, d'homes i dones lliures, respectuosa de la diferència i orgullosa de la seva identitat, pròspera i justa, dinàmica i segura.

Un projecte hereu de les il·lusions i les ambicions que ja fa trenta anys vàrem començar a compartir molts catalans. Un projecte que com la societat ha evolucionat, però que respon a uns principis que també estaven presents fa tres dècades: la lluita permanent per la llibertat i la cerca de la justícia social.

En aquest camí sempre ens trobaran als socialistes.

Moltes gràcies